

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Felévre 5 " "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: KOHANYI GYULA
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

Hat hónapos petit sorost 5 kr. Nagyobb tájékoztatásért 10 kr.
Külföldiek aiku szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg díj
don külön beiktatásért 30 kr.

Ausztria fordulója.

Debreczen, 1898. július 23.

Most fog eldőlni Ausztria sorsa. Nem a nemzetközi politikáról szólunk, hanem a szomszéd állam belső válságáról és Magyarországhoz való viszonyáról. Thun miniszterelnök befejezte a tárgyalásait előbb a csehekkel, ez sikerült, aztán a német ellenzékkel, ez nem sikerült. Azután a lengyelekhez fordult és végül a klerikálisokhoz. S mikor már minden párt vezetőivel értekezett, velük politikai tervet közölt és szándékaikról értesült, összehívta a minisztertanácsot, valamennyi osztrák minisztert s most meg a császárhoz jelentést tenni és a kormány javaslatait előadni. Esze ágában sincs, hogy lemondjon, ez kitűnik Baerenreuther kereskedelmi miniszter beszédéből az új ipartanáchoz, melyben egész programot adott az osztrák kereskedelmi és iparpolitikáról, esztendőkre szólót. Nem a Thun-minisztérium, hanem az osztrák alkotmány van válságban, a mennyiben a törvényhozás nem maradhat téllenségre kárhoztatva s a magyar kiegyezést nem lehet a 14 szakasz alapján rendelettel szabályozni s a nyelvrendeletek kérdését is valahára el kell dönteni. Közel van a szeptember, közeledik a császári jubileum is, az osztrák ügyeket tehát valami módon nemsokára

el kell intézni. Érthető kíváncsisággal várja mindenki a császár elhatározását.

Az osztrák válsággal egyszersmind a magyar kiegyezés kérdése is napirendre kerül. Ezért volt Bánffy Bécsben, mikor már Thun gróf meggyőződött arról, hogy a német ellenzék nem fog leszerelni és nem fogja a kiegyezési javaslatokat sem tárgyalni, sem elfogadni. Ezek tehát alkalmatlanosan Ausztriában ez év végéig törvénynyé nem lesznek s nyilván azután sem, noha Thun az előde által kötött szerződésekhez utólag hozzájárult s maga terjesztette be a Reichsrath-nak, tehát a husz törvényjavaslat tartalmát magáévá tette. De minthogy azok sem Bécsben, sem Budapesten napirendre ki nem tűzettek s odaát keresztül nem vihetők, elejtetteknek tekintendők.

Mi történéjk ezután a kiegyezéssel, ha a provizorium is öt hónap múlva lejár, ezen tanakodtak Thun és Bánffy. De Bánffy nem ment Ischlbe a királyhoz, nyilván mert nem volt jelenteni valója adoig, míg az osztrák kormány helyzete nem tisztul és meg nem mondja, hogy mit szándékozik tenni, ha szavat beváltani nem képes. Magyarország vár Ausztriára és Ausztria vár saját magára, mondotta Baerenreuther és ebben az általános várakozásban telik az idő és letelik a vám és kereskedelmi provizorium.

Ez ama komoly helyzet, melyre az osztrák és a magyar kereskedelmi miniszterek egyaránt utaltak beszédekben. E helyzetből akaratlanul is megszülethetik a gazdasági különválás. Mert, ha sehogy sem tudnak megegyezni és semmiben sem tudnak megállapodni, ellenben mind a két fél készül saját gazdaságát önállóan berendezni, ez igen úgy hangzik, mintha már el is volnának tökéltve rá, hogy a közbeeső vámsorompókat felállítják. A kölcsönös viszonyt pedig nem vámháborúval, hanem szerződésileg szabályozzák.

Baerenreuther beszéde sokkal inkább mutat az elválasztási szándéokra, mint a Danielé. Ugy tűnt-e föl a gazdasági válságot, mint az idők kényszerűségét, mint olyan történelmi fejlődést, a melyet elkerülni nem lehet s melynek veszedelmeivel számolni és szembezállni kell. Új formákról beszél, a melyeket a monarchia vesz magára. A gazdasági együttlélet utolsó óráját emlegeti és tagadja, hogy az önálló vámtarifával való kölcsönös fenyegetés csak taktika, oh nem, az a komoly helyzetnek folyamánya. És miután így előkészítette az osztrákokat arra, hogy az elválasztás bekövetkezhetik, megvigasztalja őket a külön osztrák köz gazdasági programmal. Magyarországgal nem lesz vámháború, de Ausztria nem gátolhatja meg Magyarországot, hogy

Petőfi Sándor Pozsonyban.

A Debreczen tárczája.

A minap egy cikk jelent meg lapunkban Petőfi Sándor katonáskodásáról. Ami e cikkben elmondva volt, életem visszhangot keltett Pozsonyban, ahonnan akkor cikkünk írója szerencsés véletlen folytán érdekes és addig ismeretlen adatait szerezte. Mozgalom indult meg arra nevezve, hogy a város jelölje meg emlék övel azokat a hazákat és mulatóhelyeket, ahol Petőfi Sándor a legszívesebben időzött, amikor Pozsonyba ment. A Nyugat magyarországi Híradó ma érkezett számában dr. Vukovich Sándor az emléktáblák dögárcól irván új és eddig ismeretlen adatokat közöl Petőfi pozsonyi időzéséről.

Petőfi Sándor — olvassuk e cikkben — többször felkereste barátait Pozsonyban. Az időben két nevezetes diaktanya volt itt. Az egyik az Apáczta utcában Kaszárnya, a másik a Magas utcában Burgnevel alatt. Neumann Károly és Reguly János magukhoz akartak vinni Sándort, de a burgiak: Skultéty Ede, Tomka László, Török Gyula, Dihányi Zsiga, Krupecz Vilmos Csörföly Lajos, Dömök Elek, stb. leokkupálták s náluk lakott egy alkalommal mintegy 10—14 napig.

A rakoncátlan diákok a hazigazda minden székét, agydeszkáját elegették — akár a Murger bohémjei — mert akkor szörnyű hideg

volt és fában nagy hiány. Így beszélt el a dolgot a költő egykori pajtása. Ujházy Lajos, ki 1883-ban hunyt el Nagyszombatban.

Tőle értesültem arról is, hogy midőn ő 1843. május 11-en mint nógrádmegyei követi írnok az Árpádgyözzel Pozsonyba került, a királydomb kikötőnél a költő őt megpillantva, barátságosan üdvözölte. Ujházy visszatekintett s a háta mögött bicegő Dömök Eleknek így szólt:

— Nini, itt van Petrovics Sándor!

— Se falusi ripők — vágott közbe a költő: — te azt sem tudod, hogy én Petőfi s nem Petrovics vagyok.

Majd karon csipték a jó pajtasok és az Apáczta utcába vitték, hol a nógrádi követek írnokei részére volt lakás lefoglalva. Rendes lakása ez időtájt Petőfinek nem volt Pozsonyban, hanem néhány vidám fickóval a ligeti szinkörben hált.

— Ezek a színészek, meg az oláh-czigányok a legszabadabb emberek Magyarországon — monda Petőfi több ízben pajtasainak.

Később elhagyta a színházi budikot s Ujházyval lakott egy szobában a Szél-utca és iskola sarkán, most Konvent-utca 8. számú újonnan épült, akkortájtban meglehetősen piszkos házban. 1844-ben tavasszal néhány hónapig a hajdani Blaskovics-hétele házban lakott Williamszky Istvan szabómesternél a

éégi Apáczta utcában most Bélmátyás utca 25 szám.

A háznak akkori tulajdonosa valami Blaskovics volt, most az evangélikus konvent. Az I. emeleten jobbfelül egy udvari szobában lakott a három diak, tudniillik: Petrik, báró Jósika és Jesszenszky Danó, a mostani budapesti közjegyző.

Ezek a lelkes ifjak Petőfinek nemesak lakást adtak, hanem élelemmel és ruhával is ellátak. Jesszenszkynek az volt a szokása hogy esténként korán lefeküdt. Petőfi azonban rendeseo éjfel után vetődött hazk; akkor megoytotta a maradék gyertyát és neha egész reggelig olvasott. A gyertyapocsekolas miatt egyszer-masszor szemrehányásokat tett neki Jesszenszky, de Petőfirá se hederített.

Egyszer aztán kifogytak a világító zsiradékból és napokig nem volt annyi pénzük, hogy egyesült erővel vehettek volna gyertyát. Jesszenszky híven emlékszik rá, hogy Petőfi akkor igen nagy szorgalommal olvasgatta Goethét (akiről később azt mondta: Utálok, mint a tejfőlös tormát.) Jesszenszky olvasván Petőfinek keziratban levő köteményeit s arról győződve meg, hogy ő olyanokat nem képes írni, lemondott a versírásról s noha kedve volt a költészethez, meg sem írt verseket és csak 60 éves korában kezdett újra udvarolni a muszána aktemerdekeknél. Igen kedves helye volt a költőnek Pozsony-

iparát ne fejlessze, ezért Magyarország mellett új piacokat keres. Hadihajóit kiküldi gyarmatokat szerezni és kereskedelmi telepeket fogunk alapítani más távol országokban. Reformálni akarják egész iparukat, a részvénytársulatokat, a munkásviszonyokat, hogy versenyezzenek más iparos államokkal a külföldön is Nem közös, hanem külön vám-erületi iparpolitika az, melyet Baerenreuther kereskedelmi miniszter az osztrákoknak hirdet.

Öt hallva hinni kezdjük, hogy on-álló vámterületet kapunk. Hogy és miként, ez még homályosabb. Gyanítjuk, hogy a közbelső vámsorompóknak helyreállítása a hadsereg szaporításával függ össze akképpen, hogy más fedezetet teremteni a nagy költségtöbbletnek nem tudnak, csak úgy, hogy a külföldről behozott áruk ezután is fizessék a vámot mint idáig s azonfelül a magyar termé-nyek fizessenek vámot az osztrák határon az osztrák kincstárnak s az osztrák áruk a magyar határon a magyar-
nak, így mindjárt sokkal több lesz a bevétel s minden vámjövedelem, mint idáig a hadsereg közös költségeire fordították és csak a fennmaradó összeg kerüljön kvótáshoz. Ily módon vélik a kvóta felemelését látszólag elkerülhetni, amennyiben a magyar nyerstermények kevesebb vámjövédelmet adnának, mint az osztrák iparcikkek és ekként a magyar kincstár a vámnál indirekt módon fizetné meg a magasabb kvótát.

(Bp. H.)

b a n, a második B a t z e n h ä u s e l jelenleg b i m b ó k á z.

Gyakran kijárt a hegyekre az ugynevezett G e b i r g s p a r k b a i s. főképp azonban az említett b i m b ó h á z kútja mellé, hol akkor egy kis fenyőerdőske volt, meg aztán csinos szőke lánya a fogadósnak. Pozsonyi verseit majd mind e kedves pihenő helyen írta.

Pozsonyi barátainak állítása szerint nagyon mértékletesen élt s a bormámort csak hiréből ismerte. Megis leitta magát egyszer. 1843-ban egy alkalommal K e a n került színre a pozsonyi szinkörben. Petőfi az előadás után A n g e r m a y e r János apáca utcai korcsmájába ment a Schiller házzal szemben.

Öt egy meszely bort kért, majd amásodikat és harmadikat rendelte meg s egymásután föl is hajtotta. Szállástársának ez nagyon feltűnt s haza hívta. Petőfi azonban vonakodott s választ sem adott Ujháznak, ki sietve ment haza, hogy ágyat vessen, mert csak egy ágyuk volt. Egyik éjjel Petőfi aludt a matrácson, Ujházy pedig a szalmazsákon, másnap megfordítva, persze egyik a földön. Aüg végezte azonban Ujházy szobaleányi kötelességét, P e t ő f i mergesen toppantott be a szobába s az ajtót becsapva, bőrlepenyes sapkáját (akkor ilyent viselt este) a földhöz vágva, fekiáltott:

— Hiszen K e a n csak egy komédiás!

Pajtása ismervén indulatos természetét, nem háborgatta őt. Másnap reggel szerfölött kedvelten volt a költő s csak dalban mesélte el, hogy a szindarabban előforduló kicsinyítő megjegyzés őt végtelenül bántotta s hogy apjának a színészet iránt tanúsított megvető nyilatkozatai jutottak eszébe. Ezért keresett vidulást a borban.

KÜLFÖLD.

György herceg ismét előtérben.

Londonból jelentik, hogy K o n s t a n t i n herceg görög trónörökös Windsorban a múlt héten S a l i s b u r y lorddal tárgyalást folytatott, amely tárgyalást azonban az ismeretes és már régtől fogva táplált görögbarát politika mellett jelentőségnekülinek mondanak. Az angol főváros diplomáciai köreiben az a nézet uralkodik: hogy Anglia a szudáni hadjárat befejezte előtt alig lesz abban a helyzetben de aligha lesz hajlandó is György hercegnek kormányzóvá való kinevezését erősebb módon sürgetni.

Isten önnel Natália!

— Milán levele Natáliához. —

Debreczen, július 23.

Említettük már, hogy a prágai Narodni Listy-ben szenzációs levél jelent meg. A levelet Milán exkirály írta 1893-ban Natáliának, az ismeretes botrányok után.

A levél illetékes fölhatalmazással látott napvilágot, vagyis Natália intézkedésével és beleegyezésével. A nyilvánosságra való bocsátásának kétségkívül politikai célja van és ez nem lehet más, mint Milának, a szerb hadserő generalisszimusának tönkre tévése, ha ugyan erre még szükség van. — Ha nem apokrif ez a levél, akkor csakugyan alkalmas arra, hogy vegképp eloszlassa azokat a szimpátiákat, melyeket emberi előzés a könnyelmű emberek iránt a végső határig tartogatni szokott.

Az adósságba elmerült Milán ebben a levélben bucsuzik az élettől, de csak színleg, képmutató szentimentalizmussal, hogy eképpen megsarczolhassa porig alázzott, végig sértett s az egész világ előtt meghurczolt boldogtalan hitvestársát.

Milán legnagyobb ellenségeinek támadásai nem mutatták be őt annyira demoralizáltnak, mint ez a bucsúlevél. Natália a levelet állítólag elküldte III. Sándor orosz cárnak, a ki 4 millió rubellel segített Milán világfájdalmán. A levél különben egész terjedelmében itt következik:

Natália!

Életemben már több ízben okoztam önnek bosszúságot és bánatot. Ma utoljára fordulok önhez. Mielőtt azonban belekezdene a levél olvasásába, küldjön ki mindenkit a szobából, aki esetleg ott van és olvassa el magánosan, mindenkitől elvonulva, mert fiának, a királynak az érdeke az, hogy senki se gyanítsa, hogy tőlem levelet kapott. Higgyen nekem legalább egyszer az életben, mert egy halni készülő ember utolsó szavait olvassa ön, aki őszintén és igazán meg akar önnek vallani mindent, mielőtt az Isten szeme elé lépne. Ön keresztény nő és anya, ez a kettő adjon önnek bátorságot ahhoz, hogy ezeket a sorokat tanuk nélkül elejétől végig elolvassa.

Natália! Tegnap óta itt lakom Bayonneban, egy nyomorult kis szállóban, a St. Etienneben, Henry Catardgi álnév alatt. Nekem ütött a végső óram, az ön számára pedig elerkezett a boszu és diadal órája.

Még csak néhány napig leszek az élők között. Mielőtt a legfőbb íteletbíró elé járunk, az utolsó pillanatban meg akarok önnek gyermekének és ez lesz az ön legjobb védőbeszéde az ő szemében, mert a fia jobban szeret engemet, mint őnt, én azonban csak a halálos ítéletemet írom meg ezekben a sorokban. A körülményektől kényszerítve végét kell vetni nyomorult életemnek. Ön így boldog lesz, mert a fia mellett lesz. Csak két lehetőség áll fenn: vagy összedől trónja és kénytelen lesz Szerbiát elhagyni — ebben az esetben ő lesz önnel — vagy őnt fogják az ő és népakaratából Szerbiába hívni és ebben az esetben ön lesz ő nála. Egy harmadik állapot csak abban az esetben következhetne be, ha mindnyájunk szerencsétlenségére Risztics lenne a helyzet uráva.

Halálom mindenesetre szerencsét hoz

önnek és fiamnak. Én nagyon szeretem őt, csakhogy ellene is vétettem. Halálom által azonban jóvá lesznek téve tévedéseim,

Most, mikor halni készülök, nem akarom vétkeimet szaporítani. Azért írom önhez ezt a levelet és kérem benne, hogy óvja meg az ő (a király) méltóságát, Arról akarok önnek beszélni, hogy miképp húzhatna ő még hasznos is abból a kétségbeesett helyzetből, a melybe én fokról-fokra hibáim által jutottam, hogy eselszövő tanácsadók szavára hallgattam, akiknek én em tudtam ellentálni sem a trónon, sem pedig akkor, a mikor lemondtam.

E levél megírásánál iparkodni fogok nyugodtságot és hidegvéremet megőrizni. Két hónapi habozás után válsítottam csak meg ezt a szándékot. Bayonne-ban írok és szívesen átnyujtanám e sorokat önnek Biarritzban személyesen is. Még egyszer kérem őnt, olvassa el leveletem elejétől végig, mert közös érdekeinkről van szó benne.

Minket egy olyan valaki választott el, a ki együttélesünk utolsó éveiben jobban győzött bennünket a pokol kinjainál. A botrány azon a napon tört ki, a melyen ön nekem nyilvánosan jelenetet csinált Hazán asszony miatt. Ma, mikor nincs okom a valót titkolni, megmondom önnek, hogy ez az asszony soha volt a kedvesem. Az igaz, hogy én udvaroltam neki, de ennyi az egész. Egy férjes asszony azonban, aki tudott erről az udvarlásról, égett a vágytól, hogy a kedvesemmé lehessen.

Artemizia csakugyan kedvesem volt, de ez csak akkor történt meg, mikor ön elhagyta Szerbiát. Ez az affair mindig oly zavaros volt s a külső és belső politika úgy kihasználta, hogy egyszerre csak tisztán láttam, hogy nem marad más hátra, mint lemondanom a trónról s így menteni meg a koronát fiam számára. Ezért mondtam le a trónról. Ekkor ígertem meg Artemizianak hogy feleségül veszem már azért is, mert viszonyunkban már ez időben szorosabb kötelék támadt egy törvénytelen fiu személyében. Nem volt már ekkor semmi vagyonom csak adósságom. Párisba jöttem. Ket évig tartott ez a viszonyom Artemiziával. Még mindig ez a cél lebegett szemem előtt, de már nem lelkesedtem annyira a dologért s ezért az asszony személyért, kinek tulajdon-ságai már akkor le voltak leplezve előttem. Szándékomban különösen barátaim tanácsa és intése ingatott meg, a kik megértették velem, hogy ez a házasság nagyon ártana a királynak. Szerbiában is elsötétült már ekkor a szemhatár, élet-halál harcot kezdtek ellenem. Önt is megtévesztették s ön velük küzdött, hogy Szerbiába visszatérhessen, ezzel a helyzetet még nehezebbé tegye. Ez időtájt tettem föl magamban, hogy csödbe megyek, likvidálok, ez által mzgammak és fiamnak megélhetést biztosítok arra az esetre, ha őt forradalom utján elűzik a trónról. De siker helyett vereséget szenvedtem. Közben volt egy pillanat, amikor a siker felém hajlott. Ekkor közbelépett Artemizia s hat hónapig éjjel-nappal üldözött, úgy, hogy a lélekzésre se maradt nyugodt percem. Augusztus óta nem aludtam ki magamat rendesen. A nőta vége: az én végléges és teljes romlásom. — A börze és a többi szerencsejáték bekoronázta megsemmisülésemet. Kényszerítve vagyok a halálra.

A világ azt fogja mondani, az asszonyok tettek tönkre. Biztosítom azonban arról, hogy csak egyetlen egy viszony volt, a miről ön is tudott s a mi nem került anyagi áldozatomba.

Ma nemcsak, hogy tönkrementem, hanem 346.000 frankkal adós is vagyok. Más vagyonom nincs, mint a talán 100.000 frankot érő holmim és a 3—400.000 franknyi ékszerem, amivel rendezhetném börzedifferenciáimat és más párisi kötelezettségeimet, hogy felelem nélkül elhagyhassam ezt a világot. Hogy adósságam miatt botrány ne származzék halálom után, kénytelen voltam minden holmimat elzálogosítani. Ha nem tettem volna meg ezt halálom előtt, szegyen folt maradt volna fiamra.

Nem akarok a szerb régensségekhez fordulni, mert alapos okom van hinni, hogy Risztics nemcsak hogy nem barátom, hanem nekem és fiamnak ellensége. Kézírásaimnak nem szabad sem a régensek, sem pedig bármely szerbnek kezébe kerülnie. Fiamnak egyszer majd szüksége lesz rájuk.

Csendőrökkel üzentem ki önt Nemetországából és Szerbiából. Sok fájdalmat okoztam önnek. De ebben a pillanatban, a mikor napjaim megszámlálvák és amikor mindezt megvallom önnek, bocsánatért könyörgök és esedezem, mentse meg fiunkat.

Sokat a szememre vethet, de a pénz miatt semmit. Talán olyan kombináció jöhetne létre közöttünk, ami megmentené az őt (a király) becsületét, pl. olyan, hogy ön lenne mindannak a tulajdonosa, a mim csak van. Ha aztán fiunk nagykorú lesz, vagy kiváltságát megtagadja, vagy pedig meghagyja önnek örökre.

Kepzelheti, milyen kétségbeesett a helyzetem ha ilyen kérelemmel fordulok önhöz, azok után, amik közöttünk történtek. Gondoljon meg jól mindent és be fogja látni, hogy így kellett cselekednem a Sasa iránt való szeretetem miatt.

A mi engem illet, másképpen fogok megalkodni ostobaságaimért és bolondságaimért. Abban a pillanatban, a mikor meg tudom, hogy ügyeim rendezve vannak, meg fogok halni, mert más nem marad hátra. Meg aztán meg is untam az életemet, torkig vagyok vele. Nyugodtan halhatok meg abban a tudatban, hogy halálommal nem éri becstelenség a fiamat.

Sok csunyaságot és jogtalanságot követtem el életemben hozzátartozóim ellen. Isten előtt számolnom kell ezekért a cselekedetekért. Nem akarom magamat védeni: utóélet az a sors, a mit megérdemeltem. De ön Natalia — önré még szerencsés napok várnak. Ön mellekette fog látni. Tanácsadója lesz, csak ne bízzék a szerbekben. Trónunk inog. Vajjon kiálla-e ezt az utolsó próbát?

Tanítsa meg gyermekünket arra, hogy takarékos legyen. Kap ő minden évben meghatározott összeget. Ez az egyetlen szolgálat, amelyet én neki tehetek most, a mikor a trónt elhagyom. Évenként úgy sem ad ki sokat, mint most is félre tehet annyit, a mennyit tud. A fiu csak gazdagon nőssjön és a házasságnál ne tekintsen mást, mint a pénzt. Risztics szívesen összebázasztaná őt a montenegrói fejedelem leányával, de ez rám nézve borzasztó volna, mert a leány nagyon szegény.

Ha én meghalnék, nélkül, hogy halálom előtt sikerülne anyagi viszonyaimat rendeznem, akkor a fiam megzabadosul tőlem és minden családi és történelmi visszaemlékezést a feleségnek ad át. Ezen a világon a gazdagság az egyedüli megmentő erő. En tudom, hogy mit állottam ki eddig életemben. Szomorú példa legyen neki az én életem és halálom. Óvja őt, hogy ne kerüljön ő is azokba a hibákba, melyek engem tönkretettek.

És mos. Natália Isten önéi, Isten önnel örökre! Bocsásson meg minden rosszat, amit ön ellen elkövettem. Néhány nap múlva nem leszek többé az élők közt. Ha még egyszer látni óhajt, feleljen egyszerűen igennel, ha nem akar látni, remmel. Csak azt ne kívánja, hogy én menjek önhöz; az ön környezetének nem szabad engem látni, ez is a király érdekében történik.

Ha mind a mellett azt hiszi, hogy összejövetelünk önnek lehetséges, távolítsa el előbb környezetet, hogy mi egészen egyedül lehessünk. Ha Szimonovics (a királyné adjutánsa) vagy bárki más, aki ismer, meglátja, rögtön megjavíthatná Belgradba s ez Sasának ártana. Régóta vágyom már önt látni, Sasa itt mellékelte levele is ezt bizonyítja.

Mindig intrikusok és korbélyok vettek körül s a kik legtöbbet tettek romlásomra, azok leghamarább tagadták meg nekem a segítséget. Artemizia, aki tudta, hogy jutottam anyagi támogatást ígért, ha elveszem feleségül; ami olyan ár, melynek megadása politikai tekintetben örökség lett volna. Minden hibám és tévedésem mellett szívesebben meghalok, mintsem hogy ilyent megtegyek.

Még egyszer kérem Natalia, el akar-e engem fogadni, hogy meghallgasson? Ha igen, határozza el magát rögtön s hallgasson ki mindvégig. Ha azután azt kívánja, nyomban eltűnök s harmadnapra megszüntem élni. Ha nem nyújtja felém segítő kezét, egy kaosz marad számomra, de az is jobb lesz családomnak, mint hogy az ön szégyenére és kárára tovább éljek.

Ha fiunkat látja, mondja meg neki, hogy óvakodjék Risztictől, mert ez az ember Szerbia démonja, ki nem szereti uralkodóját, csak önmagát. És ön, forduljon sorsa halálom után bármiképp, ne siessen elhatározásával. Ha visszatér Szerbiába, hagyja minden vagyonát idegenben. Sasa is így tegyen, mert ha egy nagy napon forradalom döntené le trónjáról, igen nagy vagyonra lesz szüksége, hogy megélhessen.

Ön is hibázott, mikor nem akart hitelt annyi annak, hogy a szerb trón meg van ingatva s mindig terveim és indulataim ellenére cselekedett. Ne essék fiammal szemben is ugyanabba a tévedésbe! Hisz már eleget tapasztalt, hogy a jövőben tudhassa, hogy cselekedjék.

E komoly pillanatban megesketem önt arra, hogy jövőben mellőzi ezt a tévedését. Különbön mért is beszélek én minderről önnek? Az idő mulik s az órák és percek drágák annak, a kinek már kevés van belőlük hátra. Bár hozna halálom szerencsét önnek s Sasának!

Még egyszer kérem; bocsásson meg!
Ö.eli

Milán.

Ferdinánd a csárnál.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, jul. 22.

A bolgár fejedelmi pár, Boris herceggel együtt, tegnap d. u. 5 órakor megérkezett Peterhofba, ahol az orosz nagyhercegek, nagyhercegnők, a csár udvari minisztere és a külügyminiszter, valamint a török nagykövet fogadta őket. A pályaudvaron felállított zenekar a bolgár néphimnuszot játszotta. A csári palotában a fejedelmi párt a csár és a két csárné fogadta, azután a csári pár viszonzotta a látogatást.

Most 3 éve annak, hogy Klement szerb metropólitá egy deputáció vezetés Szt.-Petervárra II. Miklós csárhoz. Ennek a deputációnak oroszországi útja egybeesett Sztambulov meggyilkolásával és Ferdinánd fejedelem karlsbadi üdülésével. A bolgár deputáció Lobanov hercegnél Ferdinánd fejedelemnek egy levelét mutatta fel, amelyben ez, mint orosz vazallus, a csártól királyi koronát kért.

Tudjuk, hogy mi sorsa lett a kérdésnek. A deputáció még színe elé sem juthatott a csárnak, amikor pedig az ndvariasság mégis azt parancsolta, hogy azért a korszorúért, a melyet III. Sándor csár sirjánál letettek, köszönetet mondjon, a csár kegye kizárólag erre szorított. Szófiaiban mégis óriási volt az öröm és ahol az nem volt természetes, hát ukázra történt.

Ferdinánd további működését igazában Pobiedonoszev, a szent szinódus főprokurátora szabta meg, a mikor Klement érsek beszédére így válaszolt:

„Üdvözljük Önt, nagyméltóságú érsek s örvendünk jelenlétének. Örvendünk, mert Önben népe igaz képviselőjét látjuk lelkének legvalódibb és legrokonszenvesebb kifejezésében, az orthodox vallásban, melyben Ön és mi mindnyájan mozgunk és élünk. Csak általa lehet minden szláv törzs erős, csak egyedül benne találhat oltalmat ellenségeivel és hamis barataival szemben, kik veszélyesebbek, mint az ellenségek. És ha Önt a hazába való visszatérése után kérdeznék, hogy a hitsorsos Oroszország mit kíván Bulgáriának, mondja:

Kívánja, hogy a nép legyen erős az orthodox hitben ápolja a régiatyai erkölcsöket s hogy a népnek oly kormánya legyen, mely leleke s néppel közösen az orthodox vallásban egyesül.

Ez igen jó utmutatás volt és Ferdinánd

fejedelem híven követte is. Mindazon fejedelem akart maradni a bolgár trónon, mely oly gyakran megingott alatta és hogy az ő „leleke” is a néppel közösen az orthodox vallásban egyesüljön, első sorban Boris herceg trónörökösét térítette át az orthodox hitre, megnyervén II. Miklós csárt a keresztapri tisznek. A csár egyszerre kegyes lett az „usurpator” iránt, — a kiből egy fordulóra „fenség” lett. Sztoilovtól kezdve az utolsó bolgár megkönnyebbülten lélegzett fel mindenképpen.

Az orosz kegynek nagy volt a hatása. A szultán szívéből egyszerre leolvadt a jégkéreg s ő is megengedte, hogy Ferdinánd, a gyaur fejedelem fenségnek czimeztesse magát, ha neki örömet okoz.

És ezzel megkezdődött a nagy hangulat változás az egész Balkánon. Oroszország és Szerbia közt is oly meleg s nagy a barátság, milyenre évek hosszú sora óta nem volt eset s Montenegró is belekerült a politikai kombinációkba.

Mi pedig, a kik azt hittük, hogy a Balkán-félszigeten vagyunk valamik, egyszerre csak azt vesszük észre, hogy diplomacziánk és külügyi kormányunk a legoagyobb kudarcot vallotta. Mikor a csár Ferdinánd fejedelem elismerte, a mi külügyi kormányunkat meg sem kérdezték, hogy tetszik-e neki vagy sem. Tekintélyünk Bulgáriában már akkor ugy alahanyatlott, hogy szinte bizonyossá vált, hogy a jövőben még inkább nálunk nélkül fognak ott rendezkedni.

Az a kézcsoék, a melylyel Ferdinánd 1896 április 19-en hódolt a csárnak, az orosz bolgár barátság végső megpecsételése volt, az a mostani fény és pompa pedig, melylyel a bolgár fejedelmet Peterhofban fogadták kétségbevonhatatlan bizonyítéka annak, hogy a csár akarata szent nemcsak Bulgáriában, hanem Szerbiában és Montenegróban is, a hol egyik kudarc a másik után ért beünket.

A fejedelmi pár utazásáról a következő táviratok érkeztek:

Szófia, július 22. A hivatalos személyiségek közül a fejedelmet Stoilov dr. miniszterelnök és Ivanov ezredes hadügyminiszter kíséri.

A fejedelemnek sz. pétervári látogatásához itt sok mindenféle reményt fűznek. A fejedelem első sorban a nagy hatalmak alál — elismertetése előtt tett ígéretnek teljesítését, illetőleg annak az óhajlásának megvalósítását várja, hogy a török fensőséget lerázhassa s hogy a bolgár fejedelemséget királysággá fogja proklamálhatni.

E tervnek megvalósítását már a múlt évben megkezdték, de mert Oroszországban a talaj még nem volt előkészítve az orosz kormányhoz tartozott hozzájárulása nélkül pedig ilyen vállalkozás siralmas véget érhetett volna, tanácsosabbnak tartották: hogy egyelőre nyugodtan várjanak hogy elsősorban Oroszország hozzájárulását biztvsítsák.

Hogy Ferdinánd fejedelemnek most sikerül-e az orosz csárnak és az orosz kormánynak a megnyerése, egyelőre még nem biztos ugyan, figyelemmel azonban arra, hogy a fejedelem minden lehető alkalommal tüntetőleg mutatta ki, hogy az Oroszország által kijelölt irányban halad és hogy csak azt teszi a mi Oroszországnak hasznos és kellemes, — óhajlásának teljesülése nem lehetetlen.

Ha Oroszország hajlik erre a tervre, úgy igen sokat vagy talán mindent megnyeri. Fait accompli elé állítva, a többi nagy hatalom kénytelen lesz rá aldasát adni. A porta esetleges tiltakozásával egy járhatna, mint ahogy már sok tiltakozásával járt. Egyáltalában figyelembe sem vennék.

Az Oroszország aegise alatt függntlennek nyilvánított és királysággá proklamált Bulgária ellen a porta nem merne hadseregével föllépni.

Ez itt a politikusok és diplomaták véleménye és valószínű, hogy teljesen igazuk lesz.

Szófia, jul. 22. A bolgár fejedelmi pár és Boris hg. oroszországi látogatási alkalmából a fő hivatalos „Mir” s a független „Isztok”, „Courier de Balcan” és a bolgár Ke-

reskedelmi Közlönye meglehetősen hangos cikkekkel közölnek, melyekben kifejezik a bolgar nép halálát a szives fogadtatásért, a melyben a bolgar dínasztia Oroszországban részesült. A kormánykörökben és a társadalom minden osztályában nagy meglepetést kelt ez a jóindulatu fogadtatás, amelyre a fejedelmi pár talált.

Táviratok.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Reich Jenő és Társa jelentése. —

Távirati tudósítás.

jul. 23.

Határidőüzlet.

Zárul 1 órakor.

Buza őszre	7.90
Tengeri júliusra	4.22
augusztusra	5.10
Rozs őszre	6.19
Zab szeptemberre	5.36

Értéktőzsde.

Zárul 1 órakor.

Osztr. hitelrészvény	359.—
Magyar	394.50
Államvasuti	358.75

Károly király pétervári útja.

Budapest, július 23. (A Debr. ered. táv.)
B u k a r e s t b ű l j e l e n t i k : Végleges megállapodás szerint K á r o l y király hétfőn reggel 6 óra 45 perczkor Varsón át indul Szt.-Pétervárra. Kíséretében lesz F e r d i n a n d trónörökös és S t u r d z a miniszterelnök. A katonai kíséret mind olyan tisztből áll, kik az orosz török háboruban is részt vettek, köztük V l a d e s e n tábornok, a katonai iroda főnöke, M a n u e z r e d e s, G r a s z o r s k i őrnagy, dr. T h e o d o r t udvari főorvos és mások. Varsóban a hol a király egy napig marad üdvözlőni fogja Emerólinzki herceg, ki az 1877-iki háboruban az orosz és román egyesületi hadsereg vezérkari főnöke volt.

A ferenczrendiek reformja és a magyar közjog.

Budapest, jul. 23. A Debr. ered. táv.
A szentszék által tervezett reform, mely nem csak a fegyelem szigorítását, hanem a rend jövedelmeinek, közvetlenül a római curia által való kezelését célozza, nemcsak a rend tagjainak ellenszegülésén, hanem algha nem oly momentumon is fog hajóörést szenvedni, mely magyar közjogi szempontból is súlyosan latba esik és a nélkül, hogy a szentszék erre eddig ügyet is vetett volna. A ferenczrendiek magyarországi társai ugyanis számos javadalom felett rendelkeznek, melyek az illető községek, városok és törvényhatóságok a 17-ik században törént letelepedéskor egyházi és kulturális érdekek művelésére a rendnek olyképp adományozták, hogy az ellenőrzés joga most is meg az adományozót illeti. Egy nagy alföldi város kezdeményezésére most az érdekelt városok közt, mint a K. E. jelenti, bizalmas eszmecsere folyik az iránt, hogy tiltakozzanak az ellen, hogy ezen donációk kezelése az idegen házakra bizassék. Mihielyt az egyöntetű eljárásra nézve a városok megállapodásra jutnak, erélyes akciózt fognak indítani érdekeik megóvására.

Az önálló vámterület és a szociáldemokraták.

Budapest, jul. 23. (A «Debr.» ered. táv.)
Az autonóm vámtarifá ügyében legutóbb tartott szaktanácskozmány tárgyalásai első sorban a fővárosi szociáldemokrata pártot indította az akció megindítására. Jövő hétfőn este a párt a főváros minden kerületében népszűlést tart, hogy e kérdésben állást foglaljon. A munkások — mint a «Kel. Ért.» jelenti, — az önálló vámterület hívei, de tiltakoznak mindazon tételek ellen, melyek az élelmiszereket még inkább megdrágítanák.

Bosnyák kölcsön.

Budapest, július 23. (A Debr. ered. táv.)

A b o s n y á k f ő v á r o s k ü l d ö t t s é g e, mely jelenleg Budapesten időzik mint a «Kel. Ért.» jelenti, — többek közt azzal is meg van bízva, hogy Sarajevo város építkezési fejlesztése érdekében felveendő nagyobb szabású kölcsön megkötése iránt az itteni főbb pénzintézetekkel a tárgyalásokat megindítsa.

A háboru.

Washington, július 22. Félhivatalos közlemény azt mondja, hogy Puerto-Rico az Egyesült-Államok meg fogják tartani. Már régen elhatározták, hogy a szigetet ha elfoglalnak nem adják ki többé kezükből. Puerto-Rico birás az Egyesült-Államoknak részben kártalanításul szolgálna a háboru által okozott nagy költségeikért. Még nem határoztak, hogy a Filippini szigeteket illetőleg mily politikát kövessenek. Ez a viszonyok fejlődésétől függ. A Malinnakat mindenese re megtarthatnak szénrakodó állomásul.

London, jul. 22. A Daily Telegraph jelenti Washingtonból:

Watson hajórajja előbb részt vesz a puertoricoi ekspedícióban s csak azután megy Spanyolországba.

Páris, jul. 22. A Havas-ügynökség madridi jelentése szerint Gamazzo közoktatásügyi miniszter egy nyilatkozott, hogy nemsokára létrejön a béke a mely tisztességes lesz Spanyolországra nézve.

London, jul. 22. A Reuter-ügynökség level-zője Manilából e hó 17-iki kelettel:

Az amerikaiak egész hadereje és az összes 5000 főnyi felkelők jul. 15-én és 16-án ideérkeztek. Valószínű, hogy Merritt tábornok megérkezése előtt nem kezdenek semmibe. Időközben a felkelők megismételték támadásaikat, miket a spanyolok temérdek löszert pazarolva viszonoztak. A spanyolok immár nem remelnek sikert. Élelmiszert csak szűken van. Mideu jel arra mutat, hogy a spanyolok nemsokára kapitulálni fognak, bár szinteg úgy viselkednek, mintha harcolni akarnának, hogy a látszatot megmentsék.

A Vizay-szigetek nem akarnak a tagalokhoz csatlakozni. Bizonyosnak látszik, hogy a benszüllöttek sohasem fognak összetartani, de a spanyol uralom alá sem fognak visszatérni soha. Egyedüli lehetőségnek az idegen uralom marad.

Róma, július 24. A Tribuna értesülése szerint a hatalmak Marokkót flotta demonstrációval fenyegetik azon esetre, ha a legszigorubb semlegességet nem vallja és ha a tengeri kikötőt az amerikai hajóhad elől el nem zárja.

Madrid, jul. 22. Havannából érkezett magántávirat jelenti, hogy az amerikaiak kedden este Manzanilla köröyeken partaszállottak. A spanyol csapatok, a melyek a város környéken örködnek, az amerikaiakra tüzeltek, akik a tüzelést viszonozták. Az ágyunaszádok legénysége ingóságai egy részéve a száraz földre menekült. Azt várják, hogy az amerikaiak Manzanillot szárazon és vizen meg fogják támadni.

Berlin, július 22. V i l m o s császár a német vörös-kereszt-egyletek központi bizottságának 10000 markát ntalványoztatott ki az amerikai és spanyol-vörös-kereszt egyletek javára kibocsátott felhívásra. A császárné 1000 markát Frigyes császár özvegye pedig 50) markát irt alá.

Annapolis, jul. 21. Ugy hírlik, hogy Cervera tengernagy nem tér vissza Spanyolországba, hanem el van tőkéve, hogy a béke megkötése után fiával, a ki szintén fogságba esett, Bostonban telepedik le állandóan.

Atlanta, jul. 21. Hir szerint Macpterson erődből négy spanyol fogoly megszökött.

HIREK.

József főherczeg németjei.

Százával van elterjedve az a sok apró jellemző vonás, mely József főherczegét és családját a magyarok szívében oly rokonszenvesé tette.

Ez a jellemző apróság amit itt elmondandó vagyok, szintén bizonyítja azt az eredeti gondolkodás módot, mely a népszerű főherczeg beszédeben mindenkor nyilvánul.

A fia József Ágost főherczeg egy napon megszólította a főherczegi uradalmak öreg jószágigazgatóját az alsuthi parkban.

— Igazgató ur!

— Parancsol fenség?

— Kérni szeretnék öntől valamit.

És a főherczeg Madáchtól cizálva hozzátette:

— Nekem szükségem van pénzre.

— Mennyit parancsol fenség?

— Sok kell nagyon. Tizenhat ezer forint. Hanem úgy adja kedves igazgató ur, hogy a papa ne tudjon róla.

— Minek felségednek annyi pénz? — tudakolta az öreg jószágigazgató, aki bizalmas embere a főherczegi családnak.

— Tudja, kedves igazgató ur, tegnap Pozsonyban a főherczegekkel kártyáztam és elvesztettem ezt a tömérdek pénzt, meg még két ezer forintot, amim volt.

— Aztán milyen jatekban vesztette el fenség?

— Nem tudom, csak annyit tudok, hogy adtak két kártyát és ha kértem, adtak még egyet.

— Ahá, makao volt, — vélte a jószágigazgató.

— Igen, makao, úgy mondták, de meg azt is mondták, ha huszonnégy óra alatt nem fizetem ki az adóságot, hát nem vagyok uri ember,

Hogy a fiatal főherczeg uri voltába hiba ne essen, a jószágigazgató elküldte még aznap a pénzt.

József főherczeg jószágja sokkal inkább rendben van tartva, semhogy onnan ennyi pénz eltűnhessen. Az öreg jószágigazgatónak csak be kellett vallania fenséges gazdája előtt mire ment a hiányzó pénz,

A főherczeg megsodorta a bajuszát s csak annit válaszolt:

Mindig mondtam a fiunak, hogy ne kezdjen azokkal a németekkel.

* **Istentiszteletek.** Holnap, vasárnap az ev. ref. templokban a következő rendben tartatnak meg az istentiszteletek: A nagytemplomban D i c s ö f f y József lelkész, az új templomban M i t r o v i c s Gyula lelkész, az ispotályiban K. T ő t h Kálmán lelkész, a szegényházban B é l t e k y Lajos s. lelkész. Az ág. ev. templomban holnap d. e. 10 órakor Materny bajos predikál.

* **A közgyűlés tárgysorozata.** A városi tanács gróf Dégenfeld József főispán elnöklése alatt ma délelőt ülést tartott, melyen a 28-iki közgyűlés tárgyait készítették elő. Ezen az ülésen egyttal a közgyűlés végleges tárgysorozatát is megállapították.

* **Részvétirat Benedek Sándor halála felett.** A kolozsvári 48—49-es orsz. történelmi ereklye muzeum igazgatósága B e n e d e k S á n d o r halála felett fajó részvétét nyilvánította a gyászoló család előtt. A részvétiratot a család legfőbb tagja B e n e d e k S á n d o r közgazgatási bíróhoz intézte, kit egyttal arra is felkért, hogy ha az elhunytak hagyatékában ereklyék s főleg a történelem számára felhasználható okmányok,

vagy más iratok lennének, azokat a muzeum gyűjteménye s adattára részére átengedni sziveskedjék. Bekérték az elhunyt életrajzi adatait és arcképét is, hogy emléket a jövőendő előtt kegyelben tartassák s hogy majdan helyet foglalhasson az elhunyt a nagy idők jeleseinek Pantheonában.

* **A distinkció.** A népgyűlésen hevesen szónokolt a vezér:

— Vajjon rabszolgák vagyunk-e vagy szabadok? — Erre feleljenek az elvtársak....

— Vagyunk néhányan, a kik házasság vagyunk — hangzott a felelet a hátsó sorokból.

* **Építkezések bejelentése** Debreczen sz. kir. város főkapitánysága a következő figyelemzést adta ki: Vonatkozással a nagymélt. kir. kereskedelmi miniszteriumnak f. é. jun. hó 4-én 71573—1897. IX. sz. a. kiadott rendeletére, felhivatnak a Debreczen sz. kir. városban építési iparral foglalkozó iparosok, hogy mindazon tényleg megkezdett építkezéseiket, a melyeknél legalább 20 munkás van alkalmazva, az építkezés megkezdésekor a r. főkapitányhoz, mint iparhatóságához, az építkezésnél alkalmazott munkások számának kitüntetés mellett haladéktalanul jelentéské be. Debreczen, 1898. jul. 15. A r. főkapitány s á g.

* **Tetten ért zsebmetsző.** Tegnap este a hippodrom előadásáról kitóduló közönség tömegében egy Rosenthal Károly nevű helynéküli aranyműves segéd zsebmetszési kísérletet próbált meg, de rajta vesztett. Gönczy Lászlónak, a városi zenekar irodaszolgójának zsebéből a láncon levő ezüst aráját csípte ki, de úgy károsult, mint Szentpéteri Sándor kereskedősegéd észrevették. A zsebmetszőt azonnal megfogták, elvették tőle az órát és őt magát átadták a rendőröknek. Rosenthal a rendőrség előtt azzal védekezett: hogy nem akarta ő az órát ellopni, csak véletlenül rántotta ki botját.

* **Nagy idők tanuja** Városunknak egyik tipikus alakja, egy derek polgár az igaz becsület mintaképe az öreg Csurka János bácsi hunyta le örök álomra szemét tegnap reggel fél 8 órakor. Ő volt az, ki V. F e r d i n á n d király alatt mint császári verbuvális katoná 12-ed magával Karloviczra lett kiküldve az akkor már ott tanyázó rácok megfékezésére, hol is az ottani rác papot templomból hazamenet lakásán személyesen fogta el, midőn az előbb ráért első lövés után a második akarta tenni, — kit aztán szekérhez kötve Péterváradra vitették, — de útközben meghalt. Midőn aztán a szabadságharcz kitört: a császári hadseregéből kilépve honvédek állt be. D a m j a n i c s vezérlete alatt őrmesterséggel felvitte több csatában részt vett egész a f-gyverletélig mikor is Aradon táboroztak s honnan egy testvére és barátjával azért szöktek meg mivel nem akartak az osztráknak rabja lenni. Itthon aztán a Nagy Cserén — mint favágó — szegény ember bujdoskál mindaddig, míg lecsillapult minden. A boldogult kedvercz embere volt báró G r a b o s z k y n a k Szlavonia vicze királyának, ki Kend János huszárnak szokta volt titulálni. A szabadságharcz elmúltá után aztán itt mint szegény ember kezdte életét folytatni, később sertéskereskedésé foglalkozott, jelentékeny vagyonra tett s ezt s tekintélyes polgára lett városunknak s általános szeretet, becsülés közt élt mindvégig — bár vagyonának nagy részét a gonosz lelkű emberek elvették azoknak lát áldozatj. jótlás, kezesség folytán, mely körülmények lelkét testet megtörték s visszavonulttá tették a világtól örömet egyedül immár özvegy jó nevében s két unokájában Mayer József s Géza itteni kereskedőkben talál, kik szeretettel s gyöngédséggel vettek körül, kik a megboldogult özvegyével nagyanyjukkal s a rokonokkal együtt siratva áldják a jó öreg ur emléket Béke poraira.

Az elhunyt családja által kiadott gyászjelentés így szól: A. B. F. R. A. Mélyen megszorodott szívvel tudatjuk a felejtethetlen jó férj, nagyapa és rokon Polgár C s u r k a Jánosnak f. évi július hó 21-en d. e. fél

8 órakor életének 76-ik boldogházasságának 56-ik évében hosszas szenvedés után történt kimúltát. Felejhetetlen drága halottunk földi maradékványai folyó hó 23 án szombaton d. u. 4 órakor Petőfi-tér 12. számú házuknál tartandó ima után a Varad-utcai sirkertbe fogtak örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességségétélre rokonainkat és ösmerőseinket bánatos szívvel me hívjuk. Debreczen, 1898. július 21-én. Az elhunytak neje: özv. Csurka Jánosné szül. Czirják Zsuzsanna. Unokái: Mayer József, Máyer Géza nejevel Szabo Juliskával és Anna gyermekükkel. A temetést „Kegeyet“ Kernáts temetk. int. rendezi.

* **A rendőrség nyomoz.** Az éjjeli őrjárat ma hajnali 2 órakor a pesti soron egy intelligens külsejű 32 év körüli körszakallas férfit látott, amint egy csomaggal, melyben valószínűleg ágynemű volt, tova halad.

Megszólították, kérdezték, hova viszi a csomagot.

Az ember nem tudott határozott választ adni és ment tovább. A rendőrök pedig most már úgy találták, hogy a dolog gyanús. — Elhatározták, hogy mégis csak felkísérik az embert meg a csomagot a központi rendőrséghez. Szándékuk kiviteléhez látva utána eredtek.

Az ember megneszelve, hogy el akarják csipni, hirtelen eldobta a csomagot és tova iramodott. Majd bemenekült a Rabkertbe, melynek sűrű akáczai között csakhamar eltűnt.

A rendőrök egy darabig vadásztak rá, de eredménytelenül.

Majd a csomagot vették szemügyre és abban hat párnát, egy zöld bélést fekete szűrt és egy fekete kalapot találtak.

A holmit felvitték a rendőrkapitányságra, ahova ma délcélt egy jelen és is érkezett Mike—Pércs előjáróságától, melyben tudatja, hogy az éjjel özv. Bagoly Dánielné házába az éjjel özv. Bagoly Dánielné házába az ablakon át betörték és h t darab parnát, egy fekete szűrt, kalapot, abroszt és tíz forintnyi ezüst pénzt ismeretlen tettesek elvitték.

Özv. Bagoly Dánielné már meg is kapta a holmiját. Az elszalasztott betörőt pedig kutatja a rendőrség.

* **Kecskeméti Debreczenben.** Szőlősy György Kecskemét város gazdasági tanácsosának vezetése alatt három tagú küldöttség érkezett Debreczenbe, azon czélból hogy a város ménes állományát annak berendezését és fönntartására vonatkozó intézkedéseket megtekintsek illetve t a n u l m a n y o z z á k. Az Alföld híros városa ménest akart szervezni s az országosan nevezetes debreczeni minta után akarnak elindulni. A keceméti tanulmányozó küldöttséget a városi hatóság szokott előzékenységgel fogadta. Tegnap délután ki is randultak a Hortobágyra, a hol K r á l y Gyula gazdasági tanácsos kalauzolta a vendégeket, apróra megmutatván nekik a nevezetességek egy részét. A keceméti nagy dicsérettel emlékeztek meg az összes látottakról. A Hortobágyon maradnak még a mai nap folyamán is s onnan csak délután érkeznek vissza a városba.

* **Lopott lovak.** P a p Sándor ohati erdőőr két lovát egymáshoz beközve kivitte a rétre. Mire értők ment már nyomuk sem volt. Szabó Sándor ismert lóköltőt gyanusítja a rendőrség a tett elkövetésével.

* **Székely fiúk Debreczenben.** Az erdélyi határszélről székely fiukat hoznak ide, hogy megmentsék őket az olahosodástól és itt e városban hazafias, szorgalmas magyar iparosokat neveljenek belőlük. Erre vonatkozólag keretünk föl a következő sorok közlésére: Felhívás. A marosvásárhelyi ipar és keresk, kamara a minisztérium támogatása mellett nagy tevékenységet fejt ki arra nézve, hogy a Romániával határos székelyföldi leg-

alább elemi iskolákat jó sikerrel végzett szegénysorsú fiukat az ország különböző vidékeire mint iparos tanoncokat helyezi el, hogy belőlük derek, jó iparosok neveltesenek, márszt, hogy a Romániába való kivándorlástól a házában visszatartassanak. — Ilyen fiúk már többen helyeztetek el Debreczenben is az iparoskör közvetítése mellett s mondhatni mindannyian jóra valóknak bizonyultak. Most, augusztusban ismét helyeztetnek el ilyen fiúk. Azért felkérjük azoa jó műhelyel bíró iparos társainkat, kik ilyen székely fiukat tanonczokul felvenni óhajtanak, hogy ebbeli óhajukat az Iparoskör Elnökségénél legfeljebb aug. 10 ig bejelenteni sziveskedjenek. Debreczen, 1898. Serli Ede iparoskörü elnök. Vetéssy Béla titkár.

Színházi képtelenségek.

— A színházi bizottság ülése. —

Debreczen, jul. 23.

A városi tanácsot elfogta a takarékosági ház és megkezdte annak gyakorlati alkalmazását. Hogy pedig valaki azt ne gondolja, hogy talán a városháza 65,000 frtos megfejlésének tervét dobta a sutba, avagy éppen a színházi bizottság ülésének aktuálitásából lévén a dolgról szó, a színház 44 ezer frtos fejletését hagyta félbe, mivel belátta, hogy azzal a tervezett két viztoronnyal legfőbb várrá formálja a különben is monstruózus színházi épületet, melynek két, már epülőfélben levő előbástyája csak akadályára lesz a kijutásnak a színház hátsó lépcsőházából, ahelyett, hogy megkönnyebbitené azt, továbbá, hogy mivel a színház mai páholyai reparálva sem sokáig állják már a sarat, — annak elkövetkezendő nagy restaurációja a most beállítandó új zárt székeket és páholydrapériákat újra reparaturára kellően előkészítettké fogja tenni, sietünk vele, ajtóstól rohanva be a házba, hogy megmondjuk, miben takarékoskodik a tanács.

Ime:

Legelőször is a közönség terhére gondol, ugy okoskodván, hogy ha valakinek vesztene kell, inkább legyen az egy ember, t. i. a színigazgató, mint az egész közönség, — így tiltuk meg neki, hogy 3—4-szernél többször adjon elő egy darabot. Kárpótlásul azonban csináljunk hármast, sőt negyest bérlérendszert s hogy ez 7 hónapba beférjen, vegyük el tőle a heti egy bérlétszűnetes napot, mert az, ha nem sokat is de minden elfoglalt hely után jövedelmez, már pedig az nem járja, hogy az a színházdirektor még haszonnul is dolgozzék, nem elég, ha megnézzük a játékát?!

Igaz ugyan, hogy ezt szerződés biztosítja neki, de próbáljuk meg azért, nem állna-e vételnek, hiszen képtelenség az, hogy egy darabot 3—4-szer legyen kénytelen minden bérlő — páros és páratlan egyaránt — végig szenvedni, hanem — kutya egye máját! — szegődött bér: osztott koncz, ha én fizetek (igaz hogy kevesebbet, mint ha nem bérelnék, de azt csak nem veszem é n tekintetbe!) minden előadásért, te direktor meg játszás nekem minden napra más darabot, az Argyellussát neki!

Az olvasóra bizzuk, hogy melyik a képtelenség.

Itt van azonban a másik tér: a szezon meghosszabbítása, ehhez már csak az új szerződési feltételek kapcsán lehet szólni, ami azt jelenti, hogy itt teljesen szabad kezünk van, takarékoskodhatunk kedvünkre.

Meg is teszi tehát a tanács, még pedig

a következőkép: A nyári szinkör alapját, melyet pedig ha segélyül adtak volna egy magán vállalkozónak, az szívesen megcsinálta volna a szinkört a saját pénzén — elköltöttük a színház bástyákra s így meg vagyunk akadva hogy mit csináljunk ebben az extrém klimájú Debreczenben akkor, ha a belügyminiszter kimondja, hogy Debreczenben 10 hónapig tart a színi idény: a tanács gondol egyet s azt mondja: képtelenség!

Nevezetesen abban a színházban, amelyben már aprilis végen gúnyos környékezi az embert, játszusuk a színészeket szeptemberben és májusban is, még pedig folyton új darabokban, mert — mint fentebb már érintve volt — a bérlő uraságok nem szívesen néznek meg egy darabot kétszer-háromszor, hogy ekképen ne legyen akadály a 10,000 frt szubvenzióra való spekulálásban a nyariszinkör és alapjának hiánya s az állami szubvenziót belevonhassuk számításaink körébe, így okoskodván: az állam ugyanis ad 10,000 frtot, minek adjunk tehát mi ezentul 5000-et, elég lesz annak a direktornak 3000 frt is! hiszen meg ott van a két póthónap is, amely, igaz, hogy még a világi ás költségeit sem fogja behozni, de már csak inkább a város takarékoskodjék, mint a direktor, — hiszen ugyanis eleget szídják a pazarlásért a tanácsot — mert hat képtelenség az hogy a bérlő urak kétszer-háromszor legyenek kénytelenek végignevezni egy darabot!

Ha már most megmondoljuk, hogy az a 10,000 frt szubvenzió a direktorra egy zenekar s még a ma kötelezeteken kívül egy férfi és egy nő énekes szerep betöltésének terhére, amihez aztán csak kevés ne legyen az a sok pénz, de aminek semmi hasznát sem veheti, mert harmas bérletrendszer lesz: akkor ismét könnyű kitalálni, hogy melyik a képtelenség.

Ezzel beszámoltunk a tegnapi ülésről.

K. Gy.

A két elnök.

Amerikában már kiszemelték, ki lesz a spanyolok kiűzése után a szabad Kuba köztársaságának elnöke. Ezt a férfit — mint egy newyorki lap írja — Juan Armonak hívják. Ugyan e lap a következő életrajzot adja róla: Armo ötvenöt év óta küzd a spanyol uralom ellen és már kilenczven esztendősen. Mostanában Tampa-ban él. Ott tartják az 1850-ki fölkelés első sebesültjének.

Már 1843-ban kezdett izgatni a spanyolok ellen. A rabszolgatartás ellen indított mozgalmat, a miért a spanyolok porbe fogták és bebörtönözték. 1848-ban a Matanza városában kitört felkelés élére állott, 1850-ben pedig Kardenaszt foglalta el. A felkelés alkalmával egy izben négy társával ötven spanyolt támadott meg, a kik el akartak fogni. Elkéseredetten küzdöttek a tizszer nagyobb erő ellen és sikerült is nekik tizenhét spanyolt megölni. A tulnyomó szám azonban végre is legyűrte őket. Mind az öten oly nagy sebeket kaptak, hogy halottnak tarva őket ott hagyták a csatamezőn.

Juan Armonak két bordáját törték be és két golyó fúródott testébe. Szívós természete azonban megmentette. Magához tért és egy ültvényes házához vonzolta magát, a hol beköltözték sebeit.

Felgyógyulásáig rejtőzködött a vendégszerető farmer házában, de amint lábra tudott állani, azonnal folytatta a harcot. 1854-ig küzdött, ekkor elfogták a spanyolok és vasra verve küldötték Spanyolországba. Juan Armo azonban nem csüggedt el. Addig próbált megszökni fogságából, a míg végre sikerült neki. 1866-ban New-Yorkba ment újabb fölkelést szervezni és a tíz éves háború

alatt több expedíciót vezetett Kuba szigetére. Az 1878-ban megkötött zanjoni béke ellen protestált és 1895-ig folytatta a spanyolok elleni gurrilla-harcot. Ekkor a kubaik, — tekintettel öreg korára felkérték, hogy ne harcoljon tovább. A patriarkális külsejű öreg ur még ma is impozáns alak, aki fölemelt fővel jár. Nemrég könyvet is írt a kubai politikai harcokról s azt tartják, hogy ez a könyv a sziget történetének egyik legjobb kuffejje.

Elnöki czimet visel már most, a háború végén Aguinaldo, a Fülöp-szigetek felkelő csapatainak vezére. De wey admirálist ő fogadta, mikor a szigeten kikötött és, mint mondják, az amerikaiaknak nagyon megtetszett a merész benszülött. Tényleg sokat is köszönhetnek neki, mert szárazföldi csapataik nem voltak és itt a fölkelő vezér jött segítségükre. A fölkelő vezér csak huszonhét éves. Imus faluban született Kavite-hez közel. Atyja közönséges földműves ember volt.

A fiát iskolába küldte, de nem tanult. Magához vette tehát a gazdaságba. Így volt ez 1893-ig, a míg Rizal dr. megalakította az első ligát a szigetcsoporthoz. Aguinaldo is csatlakozott a ligához. A forradalom így tört ki a múlt esztendőben: Spanyol iszt jelent meg tizenkét benszülött katonával a gyanus Aguinaldo házában, hogy elfogja. Aguinaldo gondolkodás nélkül leölte pisztyolyával a szerencsétlen spanyolt, a katonának pedig hozzája csatlakoztak. Kitzte a fölkelés lobogóját.

Egy kis csapat gyűlt köréje, a melynek élére állva, a faluja mellett emelkedő erdős magaslatokat megszállotta. Ez a kis csapat volt a magja a fölkelőseregnek, a mely most nem kevesebb, mint harmincezer harcos és melynek merész és ifjú vezére Aguinaldo, a kit a spanyol dominikanusok annak idjén butasága miatt nem türtek meg az iskolában.

A zivatarok.

— Meteorológiai tanulmány. —

A magyar királyi természettudományi társulat megbízásából Héjas Endre a m. kir. meteorológiai intézet adjunktusa: A zivatarok Magyarországon az 1871-től 1895-ig terjedő megfigyelések alapján cím alatt érdekes meteorológiai tanulmányt írt.

Habár az időjárásról nagyon sokan foglalkoznak, azért a meteorológia mégsem tartozik a népszerű tudományok közé és így még mindig nagyon kevesen tudják, hogy a meteorológiai intézetekben minő ismertető jelekből és milyen tapasztalatok alapján állapítják meg azokat a jóslatokat, melyek az újságok napokint közöltesznek.

Héjas könyve e tekintetben a következő érdekes felvilágosításokkal szolgál.

A természet figyelmes szemlélője minden meteorológiai műszer nélkül, pusztán érzékszervei segítségével is észreveszi a különbséget a zivataros és nem zivataros napok között meg akkor is, ha a mennydörgést és villámlást teljesen figyelmen kívül hagyja. A természet melyik barátjának kerülné ki figyelmet a majdnem teljes szélesedő, a tikkasztó meleg, majd a hirtelen borulás, mely a nyári zivatarokat rendszeren megelőzi.

A mit a természet embere érez és sejt, azt a meteorologus számadatokkal tudja kimutatni.

A jelen vizsgálat alapját a budapesti m. kir. orsz. meteorológiai és földmagnességi intézet följegyzései képezik 1871-95-ig, tehát 25 évi időközről.

Az észlelő állomás a várhegy északi oldalán a bástya közelében van, a műszerek 1872. okt. 25 én vitettek a végleges helyre, a Novák-féle villába; a korábbi hely 18.30 méterrel magasabb volt.

Az észlelő helynek Ferrotól számított földrajzi hosszúsága 36° 42', szélessége 47° 30' és tengerszín fölött való magassága 153 méter. A műszerek részint a villában, részint az e mellett fekvő kerthelyiségben vannak elhelyezve, az utóbbi években ugy a barométer

mint a psychrométer több, bár nem jelentékeny helyváltozást szenvedett.

Január, február, továbbá november és december hónapokra a vizsgálatot a szerző nem terjesztette ki, mert a 25 év alatt Budapesten januárban és novemberben egyáltalán nem volt zivatar, február és decemberben pedig csak 1-1 zivatar volt. A zivataros napok száma a többi hónapok közt következőleg oszlik meg:

Márcz. 8, apr. 30., máj. 98., jun. 128., jul. 94., aug. 80., szept. 29., okt. 10. összesen 477.

Legszárazabb tehát zivatarokban a június, körülbelül egyenlő súlylyal szerepelnek május és július, aztán jön augusztus, majd ismét közel egyenlők április és szeptember, végre márczius és október.

Huszonötévi tapasztalatok és feljegyzések alapján a könyv szerint a zivataros napokon a légnyomás, a szél, a hőmérséklet, a páratartalom és relatív nedvesség, a felhőzet, az elpárolgás, az ozon és végre a csapadék a következőképpen alakult:

A legnyomás. Különösen érdekes és tanulságos a barométer viselkedése a zivataros napokon. Hogy a barométer zivataros napokon süllyedni szokott, köztudománu dolog, valamint az sem új, hogy a barométeren zivataros napokon tipikus ingadozásokat, ugrásokat venni észre.

Hogy a barométer a zivataros napokon rendszeren mélyebben áll, mint egyébkor, az azonnal kitűnik, ha a zivataros napok átlagát egybevetjük a megfelelő havi átlagokkal.

A vizsgálatok alapján megállapított, hogy a zivatarok tulnyomó részét a barométer süllyedése előzi meg, azaz zivataraink tulnyomóan légnyomási depressziókkal vannak kapcsolatban s aránylag keves azon esetek száma (az összesnek mintegy 1/3-e), midőn a zivatarok emelkedő barométer mellett, tehát a légnyomási maximumok előoldalán lépnek föl.

Hogy a zivatarok egy jó részének föllépését nem előzi meg nagyobb legköri hullámzás, minden esetre érdekes dolog; ezek a zivatarok valószínűleg lokális jellegű hőzivatarok, a melyek nem ritkán nagyobb légnyomási maximumok területein lépnek föl.

A vizsgálatok eredményét a könyv a következőkben vonja össze:

A zivatarok tulnyomó részét a barométer süllyedése előzi meg, a miért is a zivataros napokon a barométer rendszeren mélyebben áll az átlagosnál és pedig a zivataroknak körülbelül 2/3 a tör ki, ha a barométerállás a normálisnál alacsonyabb és 1/3-a, ha az a normálisnál magasabb.

Az éghiború önmagában sem nem föltétlenül szükséges, sem nem föltétlenül elégséges hozatalára, hanem az ingadozások eredeti kuforrása legköri zavarokban keresendő, melyeknek az éghiború, az erősebb csapadék, a szélvihar, a hirtelen borulás csak különböző megnyilatkozási formája.

A szél. A légnyomás változásának természetes következménye a szél változása. — Az előbbi rendszeren együtt jár a zivatarokkal s így a szélviszonyokhoz is nyomát kell találnunk a zivatarok hatásának.

A mennyiben a zivatarok rendszeren kisebb nagyobb légnyomási depressziók kíséretében lépnek föl, melyek tovamozgásuk folytán a szél irányváltoztatását vonják magok után: első sorban a szélnak a zivataros napokon való iránya és változása érdekel bennünket.

Mint hogy anemográf (a szél irányát jelző műszer) mindössze csak 1893. október hó óta van működésben az orsz. meteor. int. közp. obszervatóriumán Ó-Gyálán, a terminusmegfigyelésekre kell támaszkodnunk, a melyek a dolog természeténél fogva csak közelítő eredményt nyújthatnak s behatóbb vizsgálatra ez elem kutatásakor nem alkalmasak.

Azon körülménynél fogva, hogy a zivatarok tulnyomó része — mint azt később látni fogjuk — a délutáni órákra esik, a vizsgálat alkalmával főleg a d. u. 2 órai és este 9 órai terminusmegfigyelések eredményei jön-

nek tekintelbe, a mennyiben ezek közé esik a legtöbb zivatar. Ha több zivatar volt is egy napon, az egyes zivatárokat nem lehet figyelembe venni, hanem (anemográf hiányában) csak az első zivatar előtt s az utolsó zivatar után való terminusmegfigyeléseket.

Az irány megfigyelése kezdettől fogva végig 8-as beosztás szerint történt s az inter-nacionális N. (észak), NE (északkelet), E (kelet), SE (délkelet), S (dél), SW (délnyugot), NW (északnyugot), C (calmen, a m. szélcsend) jelzést használtam.

Első kérdés az, milyen a szél leggyakoribb iránya a zivatárokat előtt és a zivatárokat után.

A 479 zivatáros nap a következő eredményt szolgáltatja:

A zivatárokat előtt a SE környéke dominál (a horizontnak körülbelül 3/4 évvel) és a zivatárokat után a NW környéke (a horizontnak 1/4 évvel), azaz: zivatar előtt a keleti-délkeleti, zivatar után a nyugoti-északnyugoti szél az uralkodó.

A szél zivatárokat alkalmával irányát rendszerint megváltoztatja.

A szél erőssége tekintetében általában konstátáltatott, hogy a négy nyári hónap közül különösen május és júniusban (sőt részben júliusban is) erősen túlyomó azon esetek száma, a midőn a zivatáros napok napi közepészélerőssége a megfelelő havi közép szél-erősség alatt marad, míg augusztusban már alig van számbavehető különbség. Végeredményben pedig 55.8 százalékot adnak a negatív és 38.2 százalékot a pozitív esetek.

A hőmérséklet. Hogy nyári zivatáros napokon a zivatart megelőzőleg a levegő alsó rétegeinek hőmérséklete rendszeren magasabb a szokottnál: azt már tapasztalásból tudjuk.

Ha a följegyzéseket csak futólag is szemügyre vesszük azonnal látjuk, hogy határozott összefüggés mutatkozik egyfelől a hőmérséklet menete másfelől a zivatar gyakoriság között. Ez az összefüggés abban nyilvánlik, hogy a hőmérsékletnek a normális fölé való minden jelentékenyebb emelkedésével rendszerint a zivatargyakoriság is emelkedik és viszont. Továbbá a föltűnőbb zivatargyakoriság időbelileg rendszeren összeesik a normális fölé emelkedő magas temperaturárá, azonban gyakran rövid idővel (egy pentáddal) a temperatura emelkedése után és csak ritkán az előtti föltűnő zivatargyakoriság.

A csapadék. Hazánkban az eső rendszeren kísérője a zivatároknak, zivatar eső nélküli ritkaság számba megy s az ilyen zivatar is többnyire távoli zivatar. Az eső többnyire záporalakban jelenik meg s nem ritkán ölt felhőszakadásszerű jellegét.

Igy például a budapesti átlagérékek azt tanúsítják, hogy a csapadék mennyisége márcziustól növekedik egész júniusig, itt eléri maximumát, innen kezdve ismét csökken szeptemberig s októberben van a második maximum. Ha azt keressük, hogy az egyes hónapok csapadékoszágának hány százaléka esett zivatáros napokon a következő eredményhez jutunk:

Márcz. 4.1., apr. 14.4., máj. 43.1., jun. 60.7., jul. 51.1., aug. 48.5., szeptember 20.7., okt. 6.1.

Tehát a zivatáros napokon esett csapadék az összes csapadéknak júniusban több mint felét teszi, július és augusztusban körülbelül felét és májusban közel felét.

Ebből nyilvánvaló, hogy nyári esőink jó részét a zivatároknak köszönhetjük, s a csapadék júniusi maximuma szoros összefüggésben van a zivatárokkal.

50 mm-nél bővebb csapadék az utolsó 25 év zivatáros napjai közül csak két esetben s 100 mm-nél nagyobb csak egy esetben esett egy 24 óra alatt Budapesten. (1880 május 9. 62.0 mm. 1884. aug. 9. 59.0 mm. 1875. jun. 26. 103.5 mm). Ebből az látszik, hogy Budapesten a felhőszakadásszerű záporosók ritkák a nagyobb záporok ellenben gyakoriak.

A jégesővel járó zivatáros napok száma aránylag csekély egy évben átlag 1-2 s a jégeső a tengerparton a leggyakoribb.

Héjas Endre.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

július. 20.

készárúüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u n a	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg.
Bánsági ó	76	—00—00	80	00.00—00.00
»	77	—00—00	81	00.00—00.00
»	78	—00—00	82	— — — —
Tiszavidéki ó	79	—00—00	—	00.00—00.00
»	76	9.30—9.35	80	— — — —
»	77	9.40—9.50	81	9.80—9.85
Festvidéki ó	78	9.60—9.65	82	00.00—00.00
»	79	9.70—9.75	—	—00— — —
»	79	9.25—9.30	80	— — — —
Fehérmegyei ó	76	9.35—9.45	81	— — — —
»	78	9.55—9.60	82	9.75—9.80
»	79	9.65—9.70	—	— — — —
Bácskai ó	76	9.30—9.35	80	00.00— — —
»	77	9.40—9.50	81	9.80—9.85
»	78	9.6—9.65	82	00.00—00.00
Észak magy	79	— — — —	—	— — — —
»	78	— — — —	80	— — — —
»	79	— — — —	81	— — — —

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű uj	70—72	7.40 7.50
» másodrendű uj	—	7.30 7.35
Árpa takarmánynak »	60—62	5.30 5.75
» égetni való —	62—64	— — — —
» serfőzdei —	64—66	— — — —
Zab — — — — uj	39—41	5.35 5.40
Tengeri bánsági — uj	—	5.30 5.35
» más nemű —	—	11.75 12.25
Repece bánsági	—	— — — —

Nyilt-tér.

Mattoni

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

gyógyhely Budapest (Budán).

Idény: május 1-től szeptember 30-ig

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos dr. BRUCK J. nagy korona-utca 23. az országos egészségügyi tanács r. k. tagja. Egészséges fokvén, jutányos lakások, jó vendéglő. — Pontos közlekedés a társaskocsikon reggeli 5 órától kezdve. Állomási hely: Ferencz-József-tér, a régi Lloyd-épület közelében.

500 Forintot

fizetnek annak, aki Bartilla-fogvizének használatát mellett, üvegje 35 kr., valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlik. (Csomagolásért külön 10 kr.) Bartilla A. örökösei (E. Winkler) Wien, 19/I. Sommergeasse 1. Kapható Debreczenben: Mihalovits István a „Kigyóhoz” ezimzett gyógyszeráránban. Határozottan kérjük Bartilla-féle fogvizet. Hamisítások följelentéséért jó díjazás adatik.

Hirdetés.

A Piacz-utczai házak után való ondódi földeken gyakorolható vadászati jog a következő vadászati idényre bérbe adatik; illetők jelentkezhetnek Kecskés István gazdasági pénztárnoknál, Barna-utczá 16. sz. a.

Debreczen, 1898. július 23.

Piacz-utczai ondódi gazdaság.

Eladó szőlő villával.

A homokkertben az I-ső járásban, legélénkebb helyen, vendéglőnek is alkalmas, igen kényelmes nyári lakkal ellátott szőlő szabad kézből minden órán eladó.

Értekezhetni Simonffy (Kis-uj) utczá 31. sz. a.

Wagner Jánosnál.

A timár társulat Hunyadi utczá I-ső sz. [Kisvárad-utczá 2093 sz.] alatti házában, mintegy 7 m. széles 24 m. hosszú eddig magtárnak használt helyiség, akár magtárnak, akár raktárnak folyó évi aug. 22-ikétől egy vagy több évre is haszonbérbe kiadó.

Ertekezni lehet Ekli Gábor elnök urnál, Péterfia-utczá 36 sz. alatt.

Uradalmak,

valamint

nagybirtokosok

20,000 forintot meghaladó összegekben, igen előnyös feltételek mellett kaphatnak

törlesztéses kölcsönt

második helyre.

Levelek, a melyekben megemlíttve legyen, hogy mely intézettől, mely feltételek mellett, mily összegű kölcsön van első helyen bekebelezve, Káptalani pénz-czimen e lap kiadóhivatalába intézendők. Ügynökök kizárva.

Haszonbérleti hirdetmény.

Hajdu-Vámospércs község tulajdonát tevő 800 katasztrális hold szántó és kaszáló föld folyó év és hó 31-én d. e. 10 órakor a községbázanál tartandó nyilvános árverésen 1899 január 1-től 1904 év december 31-ig terjedő 6 évre haszonbérbe fog adni.

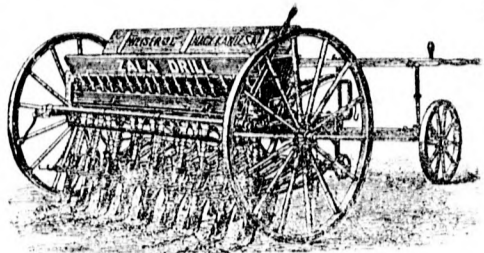
Kikiáltási ár a holdankénti 4 frt 50 krnak megfelelő 3600 frt, melynek 10 százaléka árveréskor bánatpénz gyanánt az előljárásság kezéhez leteendő.

Az árverés egyéb feltételei az árveréskor, addig is a községi előljárásságnál a hivatalos idő alatt megtekinthetők.

Kelt H.-Vámospércsen, 1898 július 20-án.

Az előljárásság.

Weiser J. C. mezőgazdasági gépgyára Nagykanizsán.

ZALA-DRILL sorvetőgépnk, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ösmeri, nem szorul külön dicséretre, minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte ugy 1897. október 1. a kisbéri nemzetközi **vetőgép versenyen** az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

aczelből készített

Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket,

a melyek kiváló anyagból készítve hasonlíthatlanul tartósabbak minden eddigi gyártmánynál.

Raktáron tartunk: Szecskavágó, répavágó, rosták ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Debreczenben, Szikszay-ház a főtözsde udvarán.

Klein Jakab,
üzletvezető.

The Premier Cycle Co Ltd. (Hillman Herbert Cooper.)

Gyárak: **Coventry** Anglia, **Eger** Csehország, **Doo** Nürnbergnél.

Évi készítés **60,000** bicikli.

Vezérképviselőség Magyarország részére: **Kann és Heller** Budapest, Váci-körút 62. szám.

DEBRECZEN részére.

BAUER és TÁRSA

Péterfia-utca.

Nincs többé lábfájás,

sem tyukszem, sem izzadós láb,
sem bőrkeményedés, sem lábdaganat,
sem fagyos láb, sem lábégés.

Rövid idejű viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki csipejt a **Dr. Hógyes-féle** az egész világon szabadalmazott **Asbest talpbéléssel** látja el.

Párja egyszerű 60 kr., kettős vastagságú 1 ft 20 kr. Az Asbest talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös had-ereznek és a m. kir. honvédségek eddig 22500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. franco. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen.

Általános Asbest áru gyár betéti társ.

Viszont eladóknak tetemes árengedmény. Egyedüli elárúsító raktár Debreczenben: **BÉKÉS LAJOS.**

Eladó föld.

Az Elepen B.-Ujváros mellett 5 nyilas tanyaföld szabad kézből eladó.

Értekezhetni Nagymester-utca 36. sz. a.

Eladó.

Bihar megyében, fél órányi távolságban a vasuti állomástól, csaknem egy tagban 150 kataszter hold. elsőrendű szántóföld, 67 hold legelő, circa 690 hold bükkfaerdő legkitűnőbb mészke anyaggal, két lakházzal és gyümölcskerttel.

Bővebbet a lap kiadóhivatalánál.

Pályázati hirdetmény.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamaránál egy fogalmazói állásra pályázat hirdettetik.

Pályázhatnak, kik legalább is valamely középiskolai érettségi bizonyítvánnyal bírnak.

Előnyben részesülnek azok, kik jogi képzettséget igazolhatnak, vagy a közgazdasági adminisztráció terén működnek. Javadalmazás: 1200 ft (ezerkétszáz forint) törzsfizetés, 300 ft (háromszáz forint) lakbérilletmény és egy évi próbaidő letelte utáni véglegesítés esetében nyugdíjjogosultság.

A szabályszerűen felszerelt, bélyeggel ellátott folyamodványok folyó évi október hó 1-ig alulírt kamarai elnökhöz nyújtandók be.

Megválasztás esetében folyamodó kötelezve van állását 1899 év január 2-án elfoglalni.

Debreczen, 1898 július 5.

A kereskedelmi és iparkamara nevében
Szabó Kalmán,
elnök.

A debreczeni ev. ref. egyház

új osztású 264 kat. hold és 904 ööl területű tagbirtokának, a mely a M.-Pécsre vezető kőburkó utu országút baloldalán terül el, 1898 évi decz. 31-től 12 évre haszonbérbe adása végett a presbyterium ez évi 614 sz. határozatával újabb árverés rendeltetvén el, ez újabb árverést a gazd. bizottság ez évi 541 számú határozatával a **f. évi július 25-ik napjának d. u. 3 órájára** az egyház tanács-termébe tűzte k, melyre a haszonbérbeadni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek az egyház irodájában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Kelt Debreczenben az ev. ref. egyház gazdasági bizottságának 1898. július 12-én tartott gyűléséből.

Somogyi Pál,
h. elnök.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyár
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánljuk.

Loccmobil és gőzcséplőgép-készletek 2/4 egész 12 lóerőig, kaszálógépek, here-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek, szénagyújtók,

legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répavágók, morzsolók, darálóok, gró-malomszék, szecskavágók, répavágók, temes aczélek, két- és három-ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kiadásra ingyen és bérmentve kellenek.

Képviselet és bizományos raktár:

BAUER és TÁRSA cég
Debreczenben, U. Péterfia-u. 73. sz.